

ПРАВНО СТАНОВИЩЕ

от д-р Младен Иванов Младенов,

мобилен телефон: 0898 69 40 61, e-mail: mlivanovml@gmail.com

относно

Обсъждане на реформа на административнонаказателното производство

Становището ми е следното:

1. По приложения метод – „Обсъждане на реформа на административнонаказателното производство“. Само по себе си „Обсъждането“ като сбор от „Проект на акт“ и „Обяснителни бележки“ е неконструктивен подход, който не би довел до търсените от него резултати.

Мотиви: На първо място, т.н. „Обсъждане“ още в наименованието си претендира за **реформа**, но очевидно не си дава сметка за естеството на това понятие. Реформата сама по себе си е свързана с *промяна на обществени отношения или с новото им регулиране*, а не с *правно-технически* стъпки, фази и дефиниции от процедурен характер. Но т.н. „Обсъждане“ не реформира по никакъв начин санкционните правоотношения в административнонаказателния процес, а се вторачва във *второстепенни и дори третостепенни „производствени правила“*.

2. **Относно ефективния способ** - една същинска реформа в общата и цялостна наказателна политика на държавата е повече е необходима. Но тя може да бъде проведена само и единствено при разглеждането *минимум* и *en bloc* на обществените отношения, регулирани досега от **Наказателния кодекс, Наказателно-процесуалния кодекс, Закона за административните нарушения и наказания, Указа за борба с дребното хулиганство, Закона за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия.**

Мотиви: Първо, крайно време е да се *криминализират* някои противообществени деяния, а други да се *декриминализират*, поради коренно променената обществена и ценностна обстановка (различна от тази, която е съществувала при приемането на горепосочените нормативни актове). Второ, трябва да се направи сериозна преценка за *съотношението на тежестта на обществената опасност* на укоримите деяния – кои от тях са престъпления, кои – административни нарушения, и кои – някои други общественоопасни простъпки. Трето, да се *прецизира инструментариумът* на държавна принуда, чрез интелигентна възможност за съвместно и алтернативно прилагане на наказания, други санкции, принудителни административни мерки, отнемане на вещи в полза на държавата, ограничаване на достъпа до някои публични услуги, невъзможност за упражняване на *не-основни* права за определен срок и други

подобни. Четвърто, крайно време е да се погледне обществената реалност в очите и да се предприеме отдавна належащата стъпка, провокирана от интелетелектуалната и социална акселерация, а именно – *драстично снижаване на възрастта* за поемане на наказателна и административнонаказателна отговорност, защото вече са налице няколко поколения мало-възрастни закононарушители, *убедени в своята ненаказуемост*. Пето, динамиката на съвременния живот налага *изискването за симплифициране*, включително и в процедурните правила във връзка с наказателната политика на държавата, чрез опростяване и съкращаване на процеса и избягване на формализъм и „книжен маниер“. Шесто, повечето от горните аспекти не биха имали сериозен ефект, ако не са налице истинско електронно правосъдие и електронно управление, които в реално време отразяват в *общ за държавата регистър всички мерки за принуда по отношение на всеки един субект*, намиращ се или дори веднъж попаднал *под юрисдикцията на българските власти*. И последно седмо, висящите мерки за принуда по отношение на който и да е субект да са като *минимум* пречка за дори *временен достъп* до ползването на административни, социални или други публични услуги.

3. **За действия похват на правно въздействие** – такъв би бил само подходът, засягащ само *съвременните ценности*. **Индоктринирането на законодателя**, чрез постоянно връщане към ретроградни правни концепции, теории, идеи и конструкти е тотално неработещо в сегашния свят с навлизащ изкуствен интелект.

Мотиви: Първи пример – обективното повишаване на стандартът на живот и създаването на устойчив капитал *обезсмисля* в голяма степен налагането на глоби и имуществени санкции (те могат да се заплатят *с лекота*), още повече, че тромавите процедури отлагат за един много по-късен момент във времето *евентуалното им* плащане. Втори пример – дори най-тежкото възможно наказание „лишаване от свобода“ не е възпиращ фактор за извършителите на престъпление, при наличието на няколкостотин души в страната, отклонили се от реалното му изтърпяване. **Възможният бъдещ трети пример** – като мерки за административно въздействие *да се отнемат временно мобилните апарати за комуникация или да се възпрепятства временно достъпът до личните средства за придвижване в пространството*. Само така биха се изпълнили *и индивидуалната, и генералната превенция* като цели на наказанието (или на друг вид въздействие чрез принуда). За съвременният човек контактът с другите и възможността за придвижване са *често илюзорни, но съвсем високоценени блага*. Дори само заплахата за временното им отнемане (при почти болезнената фиксация върху тях) ще произведе силен *специален и общ ефект на превенция като цели на наказанието*.

4. **Предложения** – осъзнаването на *днешните реалности преминава и през общопризнатите ценности*. Именно те трябва да са мишена на държавната политика на *принуда по отношение на неспазващите правния ред субекти*. Всеки друг маниер на правна регулация е *или назадничав, или умишлено замислян като неефективен*, но и в двата случая – *наработещ*. Процедурните правила пък трябва да са **крайно опростени, но изградени върху високи**

стандарти и устойчиви принципи на правовата държава. Крайно време е политиката по нормотворчество да се възлага на експертно ниво *преимуществено* на практиците, като *впоследствие* теоретиците квалифицират и класифицират новите новите правни стандарти, принципи, институти и разпоредби, за целите на науката, образованието и обучението.

София, 6 юли 2019 година

С уважение:

(д-р Младен Иванов Младенов)